

НОВ БЪЛГАРСКИ УНИВЕРСИТЕТ
Департамент „Национална и международна сигурност”

РЕЦЕНЗИЯ

От професор доктор Димитър Панайотов Димитров,
Университет за национално и световно стопанство, ръководител катедра
„Национална и регионална сигурност”, професионално направление 3.8 Икономика
Научна специалност ”Икономика и управление” (Отбрана и сигурност) 05.02.18

Относно: **дисертационен труд** за присъждане на образователна и научна
степен „доктор“

Автор на дисертационния труд: Светлозар Цветанов Вешков

Тема на дисертационния труд:

„Политики на ЕС за противодействие на незаконния трафик на оръжие”

Професионално направление: 9.1. Национална сигурност

Научна специалност: Организация и управление извън сферата на
материалното производство

Научен ръководител: Проф. д-р Тилчо Колев Иванов

Основание за написване на рецензията: Заповед на Ректора на НБУ
№587/17.07.2014 г. за включване в научно жури.

Дисертационният труд е с **обем** общо 244 страници (240 страници
основен текст и 4 страници приложения) и се състои от Списък със
съкращения, увод, изложение в три глави, заключение, библиография и 5
фигури като приложения. Използваните **източници** са както следва: общо
160, от които 20 публикации на български език, 68 публикации на английски
език, 12 нормативни документа и доклади на български, 15 нормативни
документа и доклади на английски език и 45 Интернет източника.
Публикациите по дисертацията са 4 на брой.

Авторът е избрал интерес и **актуален проблем** за изследване. Проблемите на незаконния трафик на оръжие са предмет на разглеждане на много държави, институции и международни организации, включително ЕС и ООН. Ефектът от незаконния трафик на оръжия се проявява както върху сигурността на държавите и хората, така и върху тяхното здраве и живот и има значителни политически, икономически и социални измерения.

Авторът определя като **обект** на своето изследване незаконният трафик на оръжие и в частност на малки оръжия и леко въоръжение (МОЛВ) в страните от Европейския съюз. Анализът на този обект прави възможно дефинирането на отделните политики за борба с незаконния трафик на оръжия в ЕС и позволява извършването на анализ на тези политики.

Предмет на изследването са политиките за противодействие на незаконния трафик на оръжие и по-специално на малки оръжия и леко въоръжение (МОЛВ).

Основната теза на настоящото изследване е, че унификацията на законодателството на страните-членки в ЕС и Шенгенското пространство, както и разпространението на добри практики между тях спомагат за изграждането на по-добри политики и установяването на по-добър контрол за борба с незаконния трафик на оръжие. Докторантът включва и **две подтези**:

- проблеми, свързани основно с разрастването на организираната престъпност в общността, действията на терористичните групировки и т.н. Ако нормативната рамка се унифицира, ЕС ще действа далеч по-координирано и ефективно;

- съществуващата политика за борба с незаконния трафик на оръжия на европейско ниво има сериозна нужда от подобрене, което може да се осъществи чрез разпространение на добри практики между страните-членки при изграждането на нови политики в областта. Такива политики се свързват най-вече с регионализирането на проблема, засилването на правомощията на Европол и Евроджъст, и т.н.

Декларираната **основна цел** на изследването е да се направят изводи и препоръки за политики в борбата с незаконния трафик на оръжия в ЕС и в национален план. Тази цел авторът постига с решаването на три **изследователски задачи**:

- анализ на състоянието и проблемите на контрола на незаконния трафик на оръжия;

- анализ на политиките за борба с незаконния трафик на оръжие и установяване, сравняване и избор на приложима политика за контрол;

- апробация на предлаганата политика за контрол. В тази част на изследването е тестван избора на политика, чрез анализ на възможностите за приложение на предлаганото подобрение.

Целта и задачите са добре формулирани и съответстват на самото изследване.

Авторът познава сравнително добре състоянието на проблема и използва голям набор от източници. Цитирането е коректно.

Определено работата е подредена логически вярно, авторът следва модел от общото към частното, извършен е проблемен анализ, анализиран е чуждият опит и добрите практики, които служат като отправна точка за препоръките в изследваната област. Изследвана е нормативната база на страни членки на ЕС, както и европейската нормативна уредба и прилагани политики в областта.

Авторът е положил необходимите усилия за изграждане на **методология на изследването**. В работата са използвани няколко вида анализи – сравнителен, дескриптивен, бенчмаркинг, широко е използван историческия подход при изследователската работа. Изследвана е националната и европейската нормативна база в областта на контрола на търговията с оръжие и е приложен документен анализ. Показани са пропуски и празнини в нормативната уредба.

Направени са няколко изследвания на **конкретни казуси** от европейската практика, свързани или с незаконен трафик или с различия при третирането на този проблем от европейските държави.

В работата са разгледани както европейски структури като Европол и Евроджъст, така и широко е осветлен процесът на контрол в българската действителност, като това е направено на базата на исторически анализ на промените (както структурни, така и нормативни).

Въпреки трудностите с достъпа до информация ясно е очертан и визуализиран размерът на изследваното явление, както в национален, така и в европейски мащаб.

Предварителните бележки от предишни обсъждания на дисертационния труд, свързани с качеството на използваните публикации, са отразени в крайния вариант

на дисертацията. Авторът познава добре и използва в изследването основните източници по тематиката.

Докторантът е положил много усилия, познава основната литература, показал е способностите си за провеждане на самостоятелно научно изследване. Декларираните в дисертационния труд приноси са от научно-приложен характер. Авторът посочва пет основни приноса, които според рецензента са в правилна посока, но могат да бъдат формулирани по-точно.

Приносите са както следва:

1. Идентификация на заплахите и рисковете на международната среда за сигурност и произтичащите от тях проблеми.

2. Спецификация на проблемите на политиките за борба с незаконния трафик на оръжие.

3. Очертаване и изясняване на основните алтернативи за развитие и подобряване на европейските политики за борба с незаконния трафик на оръжие.

4. Анализ на еволюцията и възможностите за подобряване на националната политика за борба с незаконния трафик на оръжие.

5. Предложения за развитие и подобряване на европейската и националната политика за борба с незаконния трафик на оръжие.

По отношение на приносите също може да се обединят четвъртият и петият принос.

Докторантът посочва 4 публикации по изследването. Във всички посочени публикации докторантът е единствен автор. Публикувани са в авторитетни издания с редколегия. Всички публикации са на български език като основната част от публикациите са направени през 2013 г. Посочените публикации по темата на дисертацията отговарят на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „доктор”. Като препоръка към докторанта може да се отправи публикуване на резултатите от изследването и формулираните изводи в чуждестранни издания, с което да се увеличи кръгът на лицата, работещи по посочената проблематика.

Няма информация за цитиране или отзиви в научния печат.

Авторефератът дава достатъчно пълна представа за целите, задачите, съдържанието и основните резултати от проведеното изследване.

Познавам лично автора като способен мениджър и коректен партньор. Има необходимите качества за изследовател – упоритост, коректност и творческо мислене. Г-н Вешков има бакалвърска степен в Департамент „История на културата”, специализация „Културата на древна Европа” на НБУ в периода 2000 - 2004 г. Магистър по специалност „Международни политически отношения и сигурност” на Философски факултет, Катедра „Политология” на Софийски университет „Св. Климент Охридски” в периода 2008-2010 г.

Владее английски език и ползва руски и немски.

Изследванията по настоящата дисертация са в рамките на периода 2010 – 2014, Нов Български Университет, Департамент „Национална и международна сигурност” в Професионално направление: 9.1. Национална сигурност , Научна специалност: Организация и управление извън сферата на материалното производство.

Критични бележки, препоръки и въпроси

Направените бележки и препоръки не намаляват стойността на работата, а целят нейното подобряване по такъв важен и актуален въпрос.

- В увода много ясно и конкретно е очертана рамката по обхвата и ограниченията на изследването, което дава възможност за ясен фокус на изследователската работа и конкретни изводи. На места в текста обаче се говори по-общо за търговията с оръжие и контрола върху нея, като не се отграничават на място. В тази връзка е и въпросът – необходимо ли е специално законодателство и специален режим по отношение на МОЛВ?

- Може ли авторът да очертае рамката на институционалното въздействие при използването на предлаганите от него публични политики в смисъл на взаимодействие между

институциите, необходимост от нови национални и европейски структури и т.н.?

- Необходими ли са промени в нормативната база (закони, концепции, стратегии) пак във връзка с предлаганите политики?
- Може ли авторът да очертае евентуалните икономически последици върху българската отбранителна индустрия в резултат на неговите предложения?
- Бележки по автореферата: има леко разминаване във формулировката на обекта, както и разминаване по отношение на приносите.
- Може по-точно и ясно да се посочи кръгът от потребители и адресати на изследването – в дисертацията това е загатнато, а в автореферата липсва.

Заклучение

Дисертационния труд изцяло отговаря на изискванията на ЗРАС, Правилника за неговото прилагане и Наредбата за развитието на академичния състав на НБУ.

Ето защо с пълна убеденост давам положителна оценка на дисертационния труд на тема: **„Политики на ЕС за противодействие на незаконния трафик на оръжие”** и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор” на Светлозар Цветанов Вешков.

24.07.2014 г. / София

Подпис:

(Проф. Д.Димитров)